

פריט 8.9 ד מוסד

מקום לתיקון ואחזקת צמ"ה וחלקיהם

מוסד תיקון תקרים ששטחו מעל 200 מ"ר.

דרישות כבאות והצלה

פריט 8.9 ד מוסך – מקום לתיקון ואחזקת כלי רכב, צמ"ה וחלקיהם, לרבות מוסך של עסק שאינו טעון רישוי:
תיקון תקרים ששטחו מעל 200 מ"ר.

(פריט רישוי 8.9 ד ששטחו עד 200 מ"ר - נמצא במסלול על יסוד תצהיר)

פרק א

1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

- 1.1. חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012;
- 1.2. חלק ג' - בטיחות אש בבניינים לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל-1970.

2. הגדרות

- 2.1. "אמצעי בטיחות אש והצלה" - אמצעים המותקנים בנכסים, דרך קבע או באופן ארעי, ומיועדים, בין השאר, לכל אחד מאלה:
 - 2.1.1. מניעת דליקות והתפשטותן;
 - 2.1.2. כיבוי דליקות, צמצום נזקיהן והקלת פעולות לכיבוי דליקות;
 - 2.1.3. מילוט וחילוץ לכודים והקלת פעולות למילוטם ולחילוצם;
 - 2.1.4. הצלת חיי אדם ורכוש;
 - 2.1.5. דרכי התקשרות;
 - 2.1.6. כל צורך הנדרש לביצוע פעולות כיבוי והצלה.
- 2.2. "גורם מוסמך" - אחד מאלה:
 - 2.2.1. מעבדה שהוסמכה על ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, תשנ"ז-1997, בתחומים ובסוגי בדיקות שלגביהם נדרש האישור;
 - 2.2.2. מי שיש לו תו תקן לתחזוקת מערכת בתחום שלגביו נדרש האישור.
- 2.3. "גישה למוצא בטוח" (Exit Access) - חלק מדרך מוצא, לרבות פרוזדורים ומעברים, שתחילתו בכל נקודה שהיא בעסק וסופו בכניסה למוצא בטוח או מחוץ לעסק או בדלת יציאה חיצונית;
- 2.4. "גלאי עצמאי" – גלאי עם התראה קולית המכיל סוללת גיבוי, המחובר לרשת החשמל ללא רכות העומד באחד מהתנאים האלה:
 - 2.4.1. מאושר לפי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 5 מערכות גילוי אש: גלאי עשן עצמאיים;
 - 2.4.2. מאושר על ידי מעבדת ANSI/UL 217 ארה"ב;
 - 2.4.3. מאושר לפי תקן אירופאי.
- 2.5. "גפ"מ" – גז פחממני מעובה כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 158.

- 2.6. "דלת אש" – כמשמעותה בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות אש : עמידות-אש ;
- 2.7. "דרך מוצא" (Means of Egress) - נתיב יציאה מעסק, הפנוי ממכשולים והכולל אחד או יותר ממרכיבים אלה :
- 2.7.1 גישה למוצא בטוח ;
- 2.7.2 יציאה ;
- 2.7.3 מוצא בטוח ;
- 2.8. "הנדסאי" - הנדסאי רשום, כמשמעותו בחוק ההנדסאים והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור ;
- 2.9. "חומר לא דליק" - כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 755 סיווג בשרפה של מוצרי בנייה ואלמנטי בניין - שיטות בדיקה וסיווג לפי תוצאות הבדיקה ;
- 2.10. "חומר ציפוי וגימור" - חומר המשמש לציפוי, כיסוי או חיפוי, לרבות : טפטים, ציפוי עץ, שטחים, פרקט, תקרות עץ, בד, או PVC ;
- 2.11. "חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה" - חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, תשע"ב-2012 ;
- 2.12. "חוק התקנים" - חוק התקנים, התשי"ג-1953 ;
- 2.13. "חיבור כבאים להסנקת מים", "חיבור כבאים" (Fire Department Connection) – חיבור צינור מים בקוטר 3" או 4", הכולל שסתום על חוזר, חיבור מהיר מדגם שטורץ, מכסה ושרשרת ;
- 2.14. "יציאה" (Exit Discharge) - חלק מדרך מוצא שתחילתו בסופה של גישה למוצא בטוח או בסופו של מוצא בטוח וסיומו ברחוב, בין במישרין ובין דרך שטח פתוח ;
- 2.15. "מהנדס" - מהנדס רשום, כמשמעותו בחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור ;
- 2.16. "מוצא בטוח" (Exit) - חלק מדרך מוצא, המופרד משאר חלקי העסק על ידי אלמנטים עמידים אש ודלתות אש והמוביל אל היציאה או אל מחוץ לעסק ;
- 2.17. "נותן אישור" - לעניין פרק זה, עובד רשות הכבאות וההצלה, שהוסמך לכך על-ידי השר לביטחון פנים ;
- 2.18. "ציוד כיבוי" - ציוד, מתקנים וחומרים המשמשים לכיבוי דליקות ומניעתן ;
- 2.19. "רשות הכבאות וההצלה" - הרשות הארצית לכבאות וההצלה שהוקמה בחוק הרשות הארצית לכבאות וההצלה, התשע"ב-2012 ;
- 2.20. "תעודת בדיקה" - תעודת בדיקה בדבר התאמה לתקן שניתנה לפי סעיף 12 לחוק התקנים ;
- 2.21. "תקן ישראלי (ת"י)" - תקן ישראלי רשמי או תקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים ;
- 2.22. "תקנות התכנון והבנייה" - תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970 ;

- 3.1. לבקשת רישיון עסק או להיתר זמני (להלן – בקשה) יצורפו המסמכים המנויים להלן:
- 3.1.1. אפיון רשת המים המזינה את העסק, שייערך בהתאם ל**הוראת נציב 529** -לאחר שנחתם על-ידי אחד מאלה:
- 3.1.1.1. מהנדס;
 - 3.1.1.2. הנדסאי;
 - 3.1.1.3. גורם מוסמך;
- דרישה לאופיין רשת תחול רק במקומות בהם קיימת מערכת מתזים או תידרש מערכת מתזים.
- 3.1.2. נספח תיאור אמצעים לבטיחות אש, כאמור בתקנה 11א לתקנות התכנון והבניה. ניתן להגיש העתק מנספח תיאור אמצעים לבטיחות אש שצורפה לבקשה להיתר בניה, ובלבד שיצורפו אליו כל אלה:
- 3.1.2.1. העתק מהיתר הבנייה;
 - 3.1.2.2. הצהרה בחתימת ידו של המבקש, לפיה לא נעשה שינוי פנימי או שינוי בשימוש של הבניין המשמש את העסק, כולו או מקצתו, מיום הכנת הנספח האמור;
- 3.2. הדרישות הקבועות בסעיף 3.1 לא תחולנה על עסק ששטחו הכולל הוא עד 100 מ"ר ומיועד להכיל עד 50 איש.

4. **רישום ודיווח**

- 4.1. בעל העסק יודיע לנותן האישור על כוונה לניתוק יזום של מערכות כיבוי אש על ידו וזאת לכל הפחות שבעה ימים לפני היום בו מתוכנן הניתוק; לעניין סעיף זה, "מערכת כיבוי אש" - אחת מהמערכות הבאות, במידה שמתקיימת לגביה חובת התקנה על-פי דין: גלאים, מתזים, גנרטור, מערכת על-לחץ ושחרור עשן.
- 4.2. בעל העסק יודיע לנותן האישור באופן מיידי בכל פעם שאחת ממערכות כיבוי אש חדלה מלפעול;

5. **כללי**

- 5.1. בעל העסק יפעיל את העסק תוך נקיטה והתקנת אמצעי בטיחות אש והצלה ההולמים את היקף הפעילות בעסק, רמת הסיכון הנובעת מאופי הפעילות בעסק, ממספר השהים בו, ממיקומו, שטחו ולפי כל דין.
- 5.2. אין בדרישות המופיעות במפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות על פי כל דין, לרבות דיני התכנון והבניה.
- 5.3. מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף 5.1, אין בהוראות מפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות בתקנות התכנון והבניה, לצורך קבלת היתר בניה, כפי שחלו במועד בו הוגשה הבקשה להיתר בניה, ובכל מקום בו ישנה התייחסות במפרט לדרישות הנוגעות לבטיחות אש בעסק, הן יבואו בנוסף לדרישות תקנות אלו.

- 5.4. הפניות במפרט לתקן ישראלי מחייבות כי תתקיים התאמה מלאה בין מבנה העסק, תכולתו ואמצעי בטיחות אש והצלה בו, לבין דרישות הקבועות בתקן ; ובעל העסק, או מי מטעמו שמונה לעסוק בתחום זה, מחויב להכיר את דרישות התקן ולוודא כי תתקיים התאמה מלאה של העסק כנדרש.
- 5.5. הדרישות המופיעות במפרט יקוימו לכל אורך תקופת פעילותו של העסק, ובעל העסק אחראי לכך שלא יתבצעו כל שינויים שהם בעסק העומדים בסתירה להוראות המפרט ולתנאי הרישיון.
- 5.6. תחזוקת אמצעי בטיחות אש והצלה :
- 5.6.1. אמצעי בטיחות אש והצלה יימצאו במצב תקין בכל עת, ובעל רישיון העסק יוודא את ביצוען של הבדיקות, הטיפולים וכל פעולה אחרת הנדרשת לצורך כך (להלן – תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה).
- 5.6.2. תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה תתבצע לפי הוראות התקן הישראלי התקף והוראות היצרן, ואם ניתנו הוראות נוספות ע"י נותן האישור – בהתאם להוראות אלו.

6. דרכי גישה

- 6.1. דרכי הגישה לעסק יהיה פנויים מכל מכשול.
7. הפרדות ועמידות אש – דרישות אלו אמורות להתקיים במידה ונדרשו בתנאים להיתר בניה או בשינוי מהותי שמשנה את תנאי ההיתר.
- 7.1. בעסק תהיה הפרדת אש ועשן בין שטח המשמש לייצור ואחסנה לבין שאר חלקי העסק, וכן בין העסק לשאר חלקי הבניין האחרים. ההפרדה האמורה תבוצע באמצעות :
- 7.1.1. קירות בעלי עמידות אש למשך שעותיים לפחות. הקיר יהיה בנוי מלבנים או מבלוקים או מבטון.
- 7.1.2. פתחי כניסה והיציאה בקירות בעלי עמידות אש יסגרו על-ידי דלת או חלון בעלי עמידות אש שמשכה 30 דקות לפחות וכשל תחילי ויציבות שמשכו 90 דקות לפחות ושעומדים בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות-אש : עמידות-אש.
- 7.2. חומרי הציפוי והגימור שבהם ייעשה שימוש במבנה או במבנים, לרבות מבנים יבילים המשמשים את העסק יעמדו בתקן ישראלי ת"י 921 השימוש בחומרי בניה לפי תגובותיהם בשריפה. בדיקת אי דליקותם וסיווגם של החומרים תיערך בהתאם לתקן ישראלי ת"י 755 סיווג בשרפה של מוצרי בנייה ואלמנטי בניין - שיטות בדיקה וסיווג לפי תוצאות הבדיקה. לעניין סעיף זה – שימוש בחומרי ציפוי וגימור כולל הן שימוש הן פנימי והן שימוש חיצוני.

8. דרכי מוצא

- 8.1. פתחי יציאה :

- 8.1.1. בעסק יהיה פתח יציאה אחד ברוחב של 0.9 מ' נטו לפחות. פתחים נוספים ידרשו במידה והמרחק אל פתח היציאה מכל נקודה בתוך המבנה לאורך מסלול ההליכה ועד אל היציאה עולה על 30 מטר ;
- 8.1.2. בעסק המיועד להכיל למעלה מ-50 איש כיוון הפתיחה של הדלתות בפתחי היציאה יהיה כלפי כיוון המילוט ;
- 8.2. דרכי המוצא, לרבות פתחי היציאה יהיו פנויים מכל מכשול בכל עת.
- 8.3. הותקן מנעול על דלת בדרך המוצא, יהיה ניתן לפתוח את הדלת מכיוון המילוט בלא מפתח נשלף.

9. שילוט

- 9.1. בדרכי המוצא בעסק יותקן שילוט וסימון, כמפורט בסימן י"ח לפרק ב' לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.
- 9.2. בעסק יותקנו שלטים פולטי אור כמפורט מטה :
- 9.2.1. "חשמל, לא לכבות במים" – על גבי לוחות חשמל ;
- 9.2.2. "מפסק זרם ראשי" – בסמוך למפסק במקום בולט ונגיש ;
- 9.2.3. "עמדת כיבוי אש" ;
- 9.2.4. "ברזי שריפה" – בסמוך לברז ;
- 9.2.5. "ברזי הסנקה לעמדות" – בסמוך לברז ;
- 9.2.6. "ברזי הסנקה למתזים" – בסמוך לברז ;
- 9.2.7. "אין להשתמש במעלית בזמן שריפה" – בסמוך למעלית ;
- 9.2.8. "דלת אש, החזק סגורה" – על גבי הדלת בכל מקום בו נדרשת דלת אש ;
- 9.2.9. "חדר שירות" (בהתאם לשימוש החדר הסקה/דוודים/מיזוג/אשפה וכו') ;
- 9.2.10. מספר לזיהוי קומה יותקן בחדר המדרגות בסמוך לדלת משני צידיה ומול המעלית כל קומה ;
- 9.2.11. מספר לזיהוי חדרי המדרגות – יותקן בסמוך לחדר המדרגות בלובי הקומתי כל קומה ובלובי קומת הכניסה ;
- 9.2.12. מספר לזיהוי חדרי המדרגות – יותקן בסמוך לחדר המדרגות בלובי הקומתי כל קומה ובלובי קומת הכניסה ;
- 9.3. הכיתוב על השלט יהיה בגוון אדום על רקע לבן, גובה כתיב האותיות יהיה 3 ס"מ לפחות, עוביין 7 מ"מ לפחות, השלט ימוקם בסמוך למתקן בגובה 1.5 מ' לפחות מגובה הרצפה.
- 9.4. חומרים מסוכנים ישולטו ויסומנו.

10. תאורת חירום

- 10.1. בעסק תותקן תאורת חירום שתתחיל לפעול ותאיר את דרכי המוצא במקרה של כשל בהספקת החשמל או נפילה במתח החשמל.

10.2. תאורת החירום תותקן מעל פתחי העסק ובמעברים המשרתים יותר מ-6 אנשים או שאורכם עולה על 15 מטרים, בפרוזדורים ובחדרי מדרגות, לאורך דרך המוצא ולאורך מעברי מילוט, כולל מעברי מילוט אחוריים, בשטח העסק.

10.3. תאורת החירום תתבסס על גופי תאורה עצמאיים הניזונים מסוללות נטענות או מערכת מרכזית לגיבוי חשמלי מבוקרת טעינה, הכוללת מצבר נטען. גופי תאורת חירום יהיו מוזנים משני מעגלי הזנה נפרדים המוזנים ממערכות נפרדות.

10.4. גופי תאורת החירום יתאימו לתקן ישראלי ת"י 20, חלק 2.22 מנורות: דרישות מיוחדות-מנורות לתאורת חירום.

11. אספקת מים (כולל ברזי כיבוי)

11.1. בעל העסק ינקוט בכל האמצעים הדרושים על מנת שאספקת המים תהא בכמות ובלחץ הדרושים לשם פעולתו התקינה של כלל ציוד הכיבוי שיש להתקינו בעסק.

11.2. בעסק ששטחו הכולל מעל 800 מ"ר, יותקנו ברזי כיבוי חיצוניים בקוטר של 3" על זקף בקוטר של 4" בהתאם לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש חלק 1 וחלק 3. ברז כיבוי יהיה ליד המבנה. לעניין זה ברז עירוני במרחק של עד 120 מ' מהמבנה יחשב לצורך העניין ברז מין המניין.

11.3. במבנה בעל 3 קומות ומעלה, יותקן חיבור כבאים להסנקת מים לברזי הכיבוי המותקנים בו. ברז ההסנקה יוצב מחוץ למבנה במרחק שלא יעלה על 6 מטרים מקצהו. דרישה זו אמורה להתקיים במידה ונדרשה בתנאים להיתר בניה או בשינוי מהותי שמשנה את תנאי ההיתר.

12. ציוד כיבוי

12.1. בעסק יותקנו עמדות כיבוי אש בסמוך לפתחי היציאה ובמקומות נוספים כך שיתנו מענה לכיסוי כל שטח העסק.

12.2. כל אחת מעמדות הכיבוי תכיל:

12.2.1. ברז כיבוי בקוטר 2" ;

12.2.2. 2 זרנוקים בקוטר 2" באורך 15 מ' כל אחד ;

12.2.3. מזנק בקוטר 2" ;

12.2.4. גלגלון עם צינור בקוטר 3/4" עם מזנק צמוד ;

12.2.5. מטפה אבקה במשקל של 6 ק"ג.

הציוד יאוכסן בארון שמידותיו לכל הפחות: גובה 120 ס"מ, רוחב 80 ס"מ, ועומק 30 ס"מ. על הארון ייכתב: "עמדת כיבוי אש".

12.3. תשתית הצינורות לברזים הרשומים לעיל תהיה מתכת.

- 12.4. בעסק יוצבו מטפי כיבוי מסוג אבקה יבשה בגודל של 6 ק"ג. מספר המטפים יתאים לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 2 מטפים מיטלטלים: התאמה, התקנה וסימון. בדיקת המטפים ותחזוקתם תעשה לפי האמור בתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1 מטפים מיטלטלים: תחזוקה.
- 12.5. ציוד הכיבוי יהיה נגיש וזמין ויוחזק במצב תקין, בכל עת.
- 12.6. בעסק בו קיימת אחסנה חיצונית נותן האישור יהיה רשאי להורות לבעל העסק לנקוט, להתקין או להציב בעסק אמצעי בטיחות אש והצלה נוספים, כגון: מזענקים (תותחי מים), מערכות קצף כיבוי, אבקות וחומרי כיבוי, מערכות שאיבה, אגירה ו/או הסנקת מים נידות או נייחות בהתאם למסקנות סקר סיכונים שנדרש ואושר על ידו.
- 12.7. בעסק בו קיימת אחסנה חיצונית נותן האישור יורה על סוג אמצעי בטיחות האש וההצלה הנוספים, מיקומם ופריסתם, מספרם, מאפייניהם וכיוצא באלה.

13. מערכת מתזים

- 13.1. במקומות המפורטים להלן תותקן מערכת כיבוי אש אוטומטית במים על פי תקן הישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים: התקנה (להלן – מערכת מתזים):
- 14.1.1. בעסק בשטח כולל העולה על 200 מ"ר;
- 13.2. מערכת המתזים תתוכנן ותותקן לפי האמור בתקן ישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים: התקנה. ככל שאין הפרדות אש בין יעודים או שימושים, תתוכנן ותותקן בחלקים אלה מערכת בהתאם לרמת הסיכון המחמירה ביותר.
- 13.3. יש לקבל אישור בכתב על התאמת תכניות מערכת המתזים והצהרת מהנדס, כי מתקיימות דרישות תקן ישראלי ת"י 1596. העתק מתעודת בדיקה והצהרת מהנדס כמשמעותו בתקן. האמור, יוגשו לנותן האישור.
- 13.4. מערכת המתזים תתאים בכל עת לסיווג המבנה, ייעודו, מיקומו, לשטחו, השימוש בו ודרגת סיכון האש של חלקיו (כגון: אזור אחסנה, אזור משרדים, אזור מכירות וכו').
- 13.5. מערכת המתזים תתוחזק במצב תקין, בכל עת.
- 13.6. בדיקת מערכת המתזים תעשה על פי תקן ישראלי ת"י 1928 מערכות לכיבוי אש במים: בקרה, בדיקה ותחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה בצירוף מפרט הבדיקה יוגש לנותן האישור.

14. מערכת גילוי אש ועשן

- 14.1. במידה וקיים במבנה יביל לפי תקן ישראלי ת"י 931 יש להתקין גלאי עצמאי על פי תקן הישראלי ת"י 1220 חלק 5.
- 14.2. מערכת גילוי אש ועשן לרבות הגלאים העצמאיים תתוחזק במצב תקין, בכל עת.
- 14.3. בדיקת מערכת גילוי האש והעשן תעשה על פי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 11 מערכות גילוי אש: תחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה, שתערך לפי נוסח נספח ג' לתקן הנ"ל, יוגש לנותן האישור.

15. מערכת חשמל

- 15.1. בלוחות חשמל הממוקמים בעסק יותקנו המערכות הבאות:
- 15.1.1. לוח חשמל בעל זרם של 63 אמפר - ככל שנדרש להתקין בעסק מערכת גילוי אש ועשן, יותקן גלאי עשן בלוח החשמל.
- 15.1.2. לוח חשמל בעל זרם של 80 אמפר - ככל שנדרש להתקין בעסק מערכת גילוי אש ועשן, יותקן גלאי עשן בלוח החשמל ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.
- 15.1.3. לוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה - תותקן מערכת גילוי אש או עשן הכוללת גלאים, מערכת כיבוי אוטומטית יבשה ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.
- 15.1.4. על אף האמור בסעיף 16.1.3, אין חובה להתקין מערכת כיבוי אוטומטית בלוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה המקיים את כל הדרישות הבאות:
- 15.1.4.1. עומד בתקן ישראלי ת"י 61439;
- 15.1.4.2. מותקן בו גלאי עשן;
- 15.1.4.3. מותקן בו מערכת ניתוק לוח חשמל ממקור הזנה;
- 15.1.4.4. נמצא באזור כיסוי של מערכת כיבוי אוטומטית.
- 15.2. מערכת גילוי האש ו/או העשן המתוקנת בלוח החשמל, תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3 מערכות גילוי אש: הוראות התקנה ודרישות כלליות.
- 15.3. מערכת הכיבוי האוטומטית היבשה המותקנת בלוח החשמל, תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש בארוסול או תקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.
- 15.4. במבנה ששטחו עולה על 500 מ"ר, יותקן מפסק חשמל חירום במקום בולט ונגיש אשר במקרה חירום ינתק את זרם החשמל לכל המבנה.
- 15.5. מערכת גילוי אש ועשן המותקנת בלוח החשמל, תתוחזק במצב תקין, בכל עת.
- 15.6. מתקני החשמל בעסק יבדקו באופן תקופתי בהתאם להנחית רשות הכבאות וההצלה "[בדיקה תקופתית למתקני חשמל – עדכון](#)" ועל פי כל דין.

16. מערכת שליטה בעשן - דרישה זו אמורה להתקיים במידה ונדרשה בתנאים להיתר בניה או בשינוי מהותי שמשנה את תנאי ההיתר.

- 16.1. בעסק ששטחו עולה על 200 מ"ר בלא חלונות, או ששטח חלונותיו שניתנים לפתיחה ידנית קטן מ-2% משטח רצפתו ובחלקי המבנה אחרים (כגון: מחסנים, חדרים טכניים וכו') יהיו סידורי שליטה בעשן בהתאם לקבוע בפרט 3.5.2.1 לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.
- למען הסר ספק הפתחים והדלתות הראשיות המיועדות לכניסת כלי רכב יכללו במניין של 2% פתחי שחרור עשן.
- 16.2. מערכת השליטה בעשן תתוחזק במצב תקין, בכל עת.

17. מערכת מיזוג אוויר

17.1. מערכת מיזוג האוויר המותקנת בעסק תענה לנדרש בתקן ישראלי ת"י 1001 בטיחות אש בבניינים.

18. **מערכת למסירת הודעות (כריזת חירום)** - דרישה זו אמורה להתקיים במידה ונדרשה בתנאים להיתר בניה או בשינוי מהותי שמשנה את תנאי ההיתר.

18.1. בעסק שמתקיימות בו אחת מהדרישות הבאות תותקן מערכת למסירת הודעות:

19.1.1 השטח הכולל של הבניין עולה על 2000 מ"ר;

19.1.2 הבניין מכיל 3 קומות או יותר;

18.2. מערכת מסירת ההודעות (כריזת חירום) תתוחזק במצב תקין, בכל עת.

19. חומרים מסוכנים

לא נדרש

20. הערכות לחרום

לא נדרש

21. גנרטור חירום

21.1. בעסק אשר נדרש להתקין משאבות מים לכיבוי אש או מפוחי יניקת עשן לפי מפרט זה ועל פי כל דין, יותקן גנרטור אשר יהיה בכוחו לספק גם זרם חשמל בשעת חירום להפעלתם.

21.2. הגנרטור יותקן בהתאם לקבוע בפרט 3.7.4.1 (ב)-(ח) לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.

21.3. הגנרטור יתוחזק במצב תקין, בכל עת.

22. הדרכה ותרגול

לא נדרש

23. **לוח פיקוד כבאים** - דרישה זו אמורה להתקיים במידה ונדרשה בתנאים להיתר בניה או בשינוי מהותי שמשנה את תנאי ההיתר.

23.1. בעסק שנדרש על פי דין להתקין בו מערכות מתזים, גלאים וניהול עשן או מערכות נוספות שנקבעו לעניין זה על-ידי נותן האישור, יותקן לוח פיקוד כבאים הכולל, את הרכיבים או המערכות הבאות, ככל שהן קיימות או נדרשות על פי דין:

23.1.1. לוח בקרה ושליטה במערכות הגילוי והכיבוי האוטומטיות: מערכת הכיבוי האוטומטית

תספק התרעה קולית על כל פגם במערכת הבקרה ותעמוד בדרישות תקן של האגודה

הלאומית האמריקנית להגנה בפני אש NFPA72; רכיבים מבוקרים יכללו לפחות:

ברז שליטה, הספקת חשמל או דלק למשאבת מים של מערכת המתזים, נתוני מצב

פעולה של משאבת מים (דומסופועל); התראה קולית וויזואלית תתקבל ברכות גילוי
אש. במידה וקיימת עמדת בקרה מאוישת ההתראה תתקבל גם בעמדה זו ;

23.1.2. עמדת הפעלת כריזת חירום ואזעקה ;

23.1.3. לוח הפעלת מפוחים לשחרור עשן :

23.1.3.1. בכל מבנה אחר הלוח יכלול מתג בורר תלת מצבי להפעלת מערכות

שליטה בעשן, מתג בורר תלת-מצבי לשליטה במערכת על לחץ, מתג שליטה
בפתחי שחרור עשן אוטומטיים ;

23.1.4. לוח פיקוד לחשמל ;

23.1.5. לוח פיקוד לגנרטור חירום אשר יכלול גם נוריות חווי המורות על מצב הגנרטור : מצב

מפסק אוטו' סגור, תקלה בגנרטור, מצב מד סולר, מצב כמות שמן, מצב טעינה מצבר
הגנרטור ;

23.1.6. לוח שליטה ובקרה על מעליות הבניין ;

23.1.7. תיק חירום של הבניין הכולל תכניות הבניין ותכנית בטיחות אש ;

24. צוות כיבוי מפעלי

לא נדרש

25. מערכת גפ"מ

25.1. מערכת הגפ"מ המשמשת את העסק תענה לנדרש בתקן ישראלי ת"י 158 מיתקנים לגזים
פחמימניים מעובים, המסופקים בתוך מכלים מיטלטלים.

25.2. על כל המכשירים והאביזרים לצריכת גפ"מ המשמשים את העסק יותקנו התקנים להפסקת
זרימת גפ"מ במקרה של דליפה כולל ניתוק מקורות אנרגיה.

25.3. מערכת הגפ"מ, המכשירים והאביזרים לצריכת גפ"מ והמנדפים הקיימים בעסק, יתוחזקו
במצב תקין, בכל עת.

26. משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה

26.1. יש לבצע בדיקת משטר הפעלות ואינטגרציה בעסק בו נדרש להתקין שניים או יותר מאמצעי
בטיחות האש וההצלה הבאים, ככל שקיימים :

26.1.1. מערכת גילוי אש ועשן ;

26.1.2. מערכת מתיזים אוטומטית ;

26.1.3. מערכת שליטה בעשן ;

26.1.4. גנרטור חירום ;

26.1.5. סגירת דלתות אוטומטית ;

26.1.6. לוח פיקוד כבאים.

26.2. הבדיקה תעשה בהתאם ל**הוראה מספר 536 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש-אינטגרציה**.
כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יצורף לאישור גם טבלת משטר בדיקה ופירוט סוג המערכת.

26.3. יש לקבל אישור בכתב של גורם מוסמך או מהנדס על התאמת המערכות לדרישות הוראה מספר 536 הני"ל. העתק האישור יוגש לנותן האישור. כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יש לצרף לאישור גם טבלת משטר בדיקה.

27. תיק שטח

- 27.1. בעל עסק, ששטחו הכולל עולה על 2,000 מ"ר, יגיש לנותן האישור:
- 27.1.1. תיק שטח עבור כל שטח העסק והמבנים הקיימים בו, אשר יוכן על-פי **הוראה מספר 503 - הכנת תיק שטח** בהתאמות הנדרשות (להלן – "תיק שטח").
- 27.2. בעל העסק ישמור על תיק השטח מעודכן בכל עת.
- 27.3. בעל העסק יגיש לנותן האישור תיק שטח מעודכן לפחות אחת לשנה קלנדרית.
- 27.4. בעל העסק יעדכן את תיק השטח בשינויים בעסק שיש בהם כדי להוסיף או לגרוע מוקדי סיכון, או שינוי בפרטי בעלי התפקידים או דרכי ההתקשרות לצורך דיווח או תקשורת בעת אירוע, וזאת בתוך 14 יום ממועד השינוי.

28. אחסנה חיצונית

28.1. נותן האישור יהיה רשאי לקבוע לבעל העסק הוראות בעניינים הנוגעים לאחסנה חיצונית, לרבות: גובה האחסנה, היקף האחסנה, שטח האחסנה, רוחב האחסנה, סוג החומרים המאוחסנים, דרכי גישה לשטח האחסנה, סימון ושילוט, אמצעי בטיחות אש והצלה שיש להתקין במקום וכיוצא באלה – והכל בהתאם למסקנות סקר סיכונים שנדרש ואושר על ידו.

29. מיתקן פוטו-וולטאי

29.1. נותן האישור יהיה רשאי לקבוע לבעל העסק הוראות בעניינים הנוגעים למערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגיה סולרית לאנרגיה חשמלית (מיתקן פוטו-וולטאי) המותקנת בשטח העסק, לרבות מיקום ואופן ההתקנה, סימון ושילוט, אמצעי בטיחות אש והצלה שיש להתקין במיתקן ובסביבתו והמצאת מסמכים ואישורים על עמידת המיתקן בדרישות כל דין.

30. אישורים

30.1. בכל מקום בו צוין במסמך תנאים זה כי יש להעביר מסמכים, אישורים, דיווחים וכיוצא בנותן האישור, יועבר המידע הנדרש לראש מדור בטיחות אש בתחנה האזורית שבשטח אחריותה ממוקם העסק, לפי **רשימת הכתובת והטלפונים** המופיעה באתר המרשתת (אינטרנט) של הרשות הארצית לכבאות והצלה או לגורם אחר שפרטיו ימסרו לבעל העסק.

30.2. על פי דרישת נותן האישור, ימציא בעל העסק מסמכים ואישורים על תקינות ציוד הכיבוי, ובכלל זה:

30.2.1. אישור גורם מוסמך, כי חומרי הציפוי והגימור שבהם נעשה שימוש במבנה המשמש את העסק נבדקו ועומדים בתקן ישראלי ת"י 921 השימוש בחומרי בניה לפי תגובותיהם בשריפה.

30.2.2. אישור כי כל ציוד הכיבוי במים (עמדות כיבוי, גלגלונים, ברזי כיבוי, זרנוקים, מזנקים) נבדק ונמצא תקין;

30.2.3. אישור כי מטפי הכיבוי הקיימים בעסק נבדקו בהתאם לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1 מטפים מיטלטלים: תחזוקה, ונמצאו תקינים. האישור יינתן על ידי אדם שהוסמך לכך על-ידי הרשות לכבאות והצלה;

30.2.4. אישור כי מערכת החשמל המותקנת במקום, נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה לחוק החשמל התשי"ד-1954 (להלן – חוק החשמל) ותקנותיו, כולל תאורות החירום המותקנות במקום. על האישור לכלול התייחסות למיקום ותקינות מפסק חשמל ראשי לשעת חירום וטבלה המפרטת את מיקום לוחות החשמל, מספרם ואת גודל האמפר של כל לוח. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

30.2.5. אישור על בדיקת התאמתה ותקינותה של מערכת הגז לדרישות תקן ישראלי ת"י 158, לרבות התייחסות לגלאי הגז. האישור יינתן על ידי בעל רישיון לעבודות גז לפי תקנות הגז (בטיחות ברישוי) (רישוי עסקים עבודות בגז"מ) תשס"ו-2006, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

30.2.6. אישור חשמלאי לחיבור גלאים עצמאיים למתח זינה וסוללות על התאמה לתקן ישראלי ת"י 1220 חלק 5.

30.2.7. אישור גורם מוסמך המעיד שמערכת הכיבוי המתוקנת בארון החשמל נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש בארוסול או תקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.

30.2.8. אישור כי מערכת מסירת הודעות (כריזת חירום) נבדקה ונמצאה תקינה ועל כך שהמערכת כוללת ספק כוח עצמאי, נקי שליטה ורמקולים הנשמעים בכל שטחי העסק. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

30.2.9. אישור גורם מוסמך, כי המערכת האוטומטית לכיבוי אש (ספרינקלרים) נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 1928. על האישור לכלול את מפרט הבדיקה.

30.2.10. אישור כי גנרטור החירום נבדק ונמצא תקין. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

30.2.11. אישור גורם מוסמך, כי מערכות בטיחות האש וההצלה תואמות את דרישות

[הוראה מספר 536 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש-אינטגרציה](#). כאשר קיימת

מערכת שחרור עשן מאולצת יצורף לאישור גם טבלת משטר בדיקה ופירוט סוג המערכת.

30.2.12. אישור גורם מוסמך או מהנדס, כי מערכת שחרור העשן נבדקה ונמצאה תקינה.

באישור יפורט סוג המערכת שנבדקה.

30.2.13. אישור גורם מוסמך, כי מערכת מיזוג האוויר המותקנת בעסק נבדקה ונמצאה

תקינה בהתאם לדרישות תקן ישראלי ת"י 1001 בטיחות אש בבניינים.

31. שונות

אין

32. נספחים

את פרסומי הרשות הארצית לכבאות והצלה ניתן למצוא ולהוריד באתר www.102.gov.il

פרק ב - משרד העבודה והרווחה

1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

1.1. פקודת הבטיחות בעבודה, התש"ל-1970 (להלן – פקודת הבטיחות בעבודה) ותקנותיה.

התקנות העיקריות הרלוונטיות למפרט זה הן :

1.1.1. תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז-1997 ;

- 1.1.2. תקנות הבטיחות בעבודה (חשמל), התש"ן-1990 ;
- 1.1.3. תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007 ; (להלן – תקנות עבודה בגובה)
- 1.1.4. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים ברעש), התשמ"ד-1984 ;
- 1.1.5. תקנות הבטיחות בעבודה (מכירה והשכרה של מכונות, מתקנים וציוד), התשס"א-2001 ;
- 1.1.6. תקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתנים), התשנ"ג-1992 ; (להלן – תקנות העגורנאים)
- 1.1.7. תקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות, סיווג, אריזה, תווי סימון של אריזות), התשנ"ח-1998 ;
- 1.1.8. תקנות הבטיחות בעבודה (נוחיות), התשכ"ה-1965 ;
- 1.1.9. תקנות הבטיחות בעבודה (עזרה ראשונה במקומות עבודה), התשמ"ח-1988 ;
- 1.2. חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 (להלן – חוק הארגון) ותקנותיו.
התקנות העיקריות הרלוונטיות למפרט זה הן :
 - 1.2.1. תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט-1999 ; (להלן – תקנות מסירת מידע)
 - 1.3. פקודת תאונות ומחלות משלח יד (הודעה), 1945 ותקנותיה ;
 - 1.3.1. תקנות מחלות מקצוע (חובת הודעה – רשימה נוספת), התש"ם-1980 ;
 - 1.3.2. תקנות התאונות ומחלות משלח יד (הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה), התשי"א-1951 ;
 - 1.4. תקנות רישוי עסקים (אחסנת נפט), התשל"ז-1976 ; (להלן – תקנות אחסנת נפט)
 - 1.5. תקנות עבודת הנוער (עבודות אסורות ועבודות מוגבלות), התשנ"ו-1995 ;
 - 1.6. תקנות עבודת נשים (עבודות אסורות, עבודות מוגבלות ועבודות מסוכנות), התשס"א-2001 ;

2. הגדרות

לפרק זה -

- 2.1. **אבזר הרמה** התקן כלשהו המשמש או הנועד לשמש במישרין או בעקיפין לחיבור עומס להתקן הרמה ואינו מחובר דרך קבע לעומס, לרבות מענב, שרשרת, מענב חבל, טבעת, וו, מענב אונקל, סגיר, סביבול, מנעול סבב, עין הרמה, משולשת, חוליה, מלקחות לוח, מלקחות קורה, מלקחות מספריים, כלי קיבול להרמת חומרים או ציוד, דלי מלקחיים, בורג עין, קורת הרמה, מסגרת הרמה וכל התקן דומה המהווה חלק של התקן הרמה או אמצעי תליה, ולרבות תמיכה של התקן הרמה שבו משטח עבודה או במה ;
- 2.2. **בדיקות סביבתיות תעסוקתיות** פעולות המבוצעות בידי בודק מעבדתי מוסמך לשם מיפוי חשיפת העובדים לגורמים מזיקים וכן מדידת רמת החשיפה המשוקללת, רמת החשיפה לזמן קצר ותקרת החשיפה במקום העבודה, הכוללות סקר מקדים מעודכן וניטור סביבתי של גורמים מזיקים שנערך בהתאם לממצאיו ;

- 2.3. **בדיקות רפואיות** בדיקות שמתבצעות ע"י רופא מורשה או ע"י שירות רפואי מוסמך, לרבות בדיקות טוקסיקולוגיות-ביולוגיות ;
- 2.4. **בדק מוסמך** אדם שמפקח עבודה ראשי הסמיכו בכתב לערוך בדיקות וניסויים, כמפורט בפקודת הבטיחות בעבודה ;
- 2.5. **בדק מעבדתי מוסמך** עובד מעבדה מוסמכת בעל הסמכה תקפה ממפקח העבודה הראשי במשרד העבודה והרווחה, לערוך בדיקות סביבתיות-תעסוקתיות במקומות עבודה ;
- 2.6. **בעל עסק** כהגדרתו בפרק א', לרבות המחזיק במקום העבודה ;
- 2.7. **גורמים מזיקים** גורמים כימיים ופיזיקאליים מזיקים, הנמצאים במפעל, ואשר העובדים עלולים להיחשף אליהם בזמן העבודה והם רשומים בספר, בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה של תקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשע"א-2011 ו/או ובאחת מתקנות הבטיחות בעבודה, גהות תעסוקתית ובריאות העובדים ;
- 2.8. **התקני בטיחות** התקן קבוע, אוטומטי או משולב, המגן באופן בטוח על כל חלק של מכונה, תהליך או ציוד אחר, העשוי להוות סכנה לעובדים ולנמצאים בסביבה המסוכנת, העונה על דרישות החקיקה בנושא, תקנים רלוונטיים, הוראות יצרן, כללי מקצוע מקובלים או נהלים מקצועיים שפורסמו.
- 2.9. **טיפול** אחסון, סידור, הרכבה, תיקון, ציפוי, פירוק, חידוש או ניקוי ;
- 2.10. **טלטול** הובלה, הולכה, שינוע, העברה ממקום למקום, מילוי, הרקה, העמסה או פריקה ;
- 2.11. **מדריך עבודה בגובה** מי שמוסד להכשרה נתן לו תעודת הכשרה לשמש מדריך באחד או יותר מתחומי העבודה שנקבעו בתקנות עבודה בגובה, והוא רשום במרשם.
- 2.12. **מחזיק במקום העבודה** כל אחד מאלה :
 1. המעסיק ;
 2. במפעל - הבעל או התופש כמפורט בסעיפים 219 עד 221 לפקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), התש"ל-1970 ;
 3. בעל מקום העבודה ;
 4. המנהל בפועל את מקום העבודה ;
 5. אדם שבהשגחתו או בפיקוחו פועל מקום העבודה ;
 6. המנהל בפועל של תאגיד, אם המפעל מצוי בבעלות תאגיד.
- 2.13. **מחלת משלח יד** מחלה הנזכרת בתוספת שבתקנות מחלות מקצוע (חובת הודעה - רשימה נוספת), התש"ס-1980, או מחלה אחרת כלשהי שעליה הוחלו הוראות סעיף 5 לפקודת התאונות ומחלות משלח היד (הודעה), 1945 ;
- 2.14. **מיתקן חשמלי** מיתקן המשמש לשם ייצור חשמל, הולכתו, הפצתו, צריכתו, צבירתו או שינויו (טרנספורמציה), לרבות מבנים, מכונות, מכשירים, מצברים, מוליכים, אבזרים, וציוד חשמלי קבוע או מיטלטל הקשורים במיתקן ;
- 2.15. **מיתקן לחץ** דוד קיטור, קולט אוויר, קולט קיטור ;
- 2.16. **מכונה** כל מכונה, התקן וציוד, לרבות התקן מכני ורצועת הנעה ;

2.17. **מכונת הרמה** התקן הרמה, לרבות עגורן, קילון, תלת-רגל, התקן משיכה, מחפר עגורן, מחדיר כלונסאות, כננת, מלגזה, גלגלת, גלגלת שרשרת, גלגלת כבלים, גלגילון, מסוע עילי, מסילת כבל, חבל עילי וכל מכונה אחרת שיכולה באמצעות אבזר הרמה להרים עומס, להורידו או להחזיקו תלוי;

2.18. **מעבדה מוסמכת (משרד העבודה והרווחה)** (להלן – מעבדה מוסמכת) מעבדה לגהות תעסוקתית של משרד העבודה והרווחה וכל מעבדה אחרת שמפקח העבודה הראשי הסמיכה לבצע בדיקות סביבתיות-תעסוקתיות של ריכוזי החומר באוויר במקומות עבודה;

2.19. **מעסיק** לרבות חבר בני אדם ונציגו החוקי של מעסיק שנפטר, ולרבות מחזיק או תופש במקום עבודה;

2.20. **מפעל – משרד העבודה והרווחה** (להלן – מפעל או עסק) מפעל או חצרים שבהם או בתחומי הגדר שלהם או מסביב להם עובדים בני-אדם בעבודת כפיים בתהליך המשמש לעשיית מצרך או חלק של מצרך, שינוי, תיקונו, עיטורו, גימורו, ניקויו, רחיצתו, פירוקו, הריסתו או הכשרתו למכירה, או הכרוך באלה, ונתקיימו בחצרים שתי אלה:

1. פעולת המפעל היא דרך משלח-יד או לשם השתכרות;
2. אם מועסקים שם עובדים שכירים - יש למחזיק במקום העבודה זכות גישה או זכות שליטה; לרבות המפעלים המפורטים בסעיף 3 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970;

2.21. **מפקח עבודה** מי שנתמנה לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954, להיות מפקח עבודה, סגן מפקח עבודה ראשי או מפקח עבודה ראשי, לפי העניין, ו"מפקח אזורי" לעניין מפעל פלוני - מי שנתמנה לפי החוק האמור להיות מפקח עבודה אזורי באזור שבו נמצא המפעל;

2.22. **מקום מוקף** חדר, תא, מכל, בור, מעבר לאדים, צינור או חלל מוקף כיוצא באלה;

2.23. **מקרה מסוכן** מקרה כלשהו מהמקרים הנמנים בתקנות התאונות ומחלות משלח יד (הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה), התשי"א-1951;

2.24. **משרד העבודה והרווחה** משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים;

2.25. **נוחיות** משתנות, בתי-כסא עם אסלה להדחה, בתי-כסא מעל בור, בתי כסא יבשים למיניהם ונוחיות כיוצא באלה;

2.26. **סיכונים** סיכוני בטיחות ובריאות הנובעים משימוש בציוד, בחומר, בתהליך ייצור או בכל גורם אחר במקום עבודה;

2.27. **עבודה בגובה** כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על שני מטרים, ולרבות עבודה כאמור;

1. המתבצעת מעל משטח עבודה ללא גידור או מעקה תקני;
2. המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת המעבר, לפי העניין;

3. המתבצעת מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן;

2.28. **עבודה בגורם מזיק** ייצור, שימוש, עיבוד, טיפול, טלטול או עבודות תחזוקה;

2.29. **עגורן** כל אחד מאלה:

1. עגורן צריח (Tower Crane);
2. עגורן נייד (Mobile Crane) אופני, זחלי או חצי-זחלי;
3. עגורן גשר עילי ועגורן שער;
4. עגורן להעמסה עצמית;
- 2.30. **עובד** לרבות עובד קבלן כוח אדם, עובד קבלן חיצוני, עובד עצמאי;
- 2.31. **עובד בגורם מזיק** כל עובד החשוף לאחד או יותר מן הגורמים המזיקים בריכוז העולה על רמת הפעולה הסביבתית התעסוקתית, או שעובד במגע או בחשיפה, או תוך אפשרות של מגע או חשיפה לגורם בעבודה או בתהליך עבודה מן הנקובים בתוספות לתקנות בטיחות בעבודה, גהות תעסוקתית ובריאות העובדים, והוא עובד עבודה חלקית או מלאה ביום עבודה של 8 שעות מתוך יממה, במשך מספר שעות לשנה כמפורט בתקנות בטיחות בעבודה, גהות תעסוקתית ובריאות העובדים;
- 2.32. **רופא מורשה** רופא מומחה לרפואה תעסוקתית, וכן רופא של שירות רפואי מוסמך ששר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, בהסכמת שר הבריאות, הרשו לעניין תקנות גהות תעסוקתית;
- 2.33. **רעש מזיק** רעש שמפלסו גבוה מהערכים המותרים בתקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים ברעש), התש"ס-2000, העלול לגרום לנזק בריאות לעובד החשוף לו במקום עבודתו;
- 2.34. **שירות רפואי מוסמך כל אחד מאלה:**
 1. מרפאה לרפואה תעסוקתית הפועלת במסגרת קופת חולים, כהגדרתה בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994;
 2. מוסד רפואי, ששר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, בהסכמת שר הבריאות, הסמיכו לביצוע בדיקות רפואיות לעניין תקנות אלה;
- 2.35. **תאונת עבודה** תאונה שאירעה לעובד תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעסיקו או מטעמו, ולעובד עצמאי – עקב עיסוקו במשלח ידו;
- 2.36. **תקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים** כל אחת מאלה:
 1. תקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשע"א-2011;
 2. תקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות וגהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות), התשס"א-2000;
 3. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים ברעש), התשמ"ד-1984;
 4. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק מזיק), התשמ"ד-1984;
 5. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים במתכות מסוימות), התשנ"ג-1993;

6. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בבנון), התשמ"ד-1983 ;
7. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בוינל-כלוריד), התשמ"ד-1983 ;
8. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בעופרת), התשמ"ד-1983 ;
9. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בכספית), התשמ"ה-1985 ;
10. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בזרניך (ארסן)), התשמ"ה-1985 ;
11. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בממיסים פחמימניים הלוגניים מסוימים), התשנ"א-1990 ;
12. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בממיסים פחמימניים ארומטיים מסוימים), התשנ"ג-1993 ;
13. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בחומרי הדברה שהם זרחניים אורגניים וקרובמטים), התשנ"ג-1992 ;
14. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובטיחות העוסקים בקרינת ליזר), התשס"ה-2005 ;
15. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העוסקים בקרינה מייננת), התשנ"ג-1992 ;
16. תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים באיזוציאנאטים), התשנ"ג-1993 ;

3. כללי

- 3.1. בעל עסק יקיים כהלכה את כל הוראות החקיקה הנוגעות לעניין לגבי סוג העסק שלו, לפי מספר העובדים, תהליכי העבודה, גורמים מזיקים, ציוד ומכונות, תנאי רווחה וכדומה.
- 3.2. דרישות בעניין הבטיחות והבריאות התעסוקתית חלות הן ביחס לעובדים והן ביחס לנמצאים במקום העסק וסביבתו. לכן, גם לגבי מבקרים במקום העסק שאינם עובדים - יינקטו לגביהם אמצעי בטיחות וגהות ע"י בעל העסק.

4. תנאים מוקדמים

- 4.1. לא יתחיל בעל עסק לתפוש חצרים כמפעל ולא יתחיל להשתמש בחצרים כמפעל אלא אם נמסרה, לפחות עשרה ימים מראש, הודעה בכתב [למפקח עבודה אזורי](#) או אם התיר המפקח בכתב לתפוש או להשתמש כאמור לפני תום עשרת הימים.
- 4.2. בעל עסק יתקין נקודות נאותות ונגישות לצורך הספקת מים ראויים לשתייה, שהגישה אליהן נוחה לכל העובדים במפעל.
- 4.3. בעל עסק יתקין ויקיים נוחיות מספיקות ונאותות לשימוש כל העובדים בעסק, נפרדות לגברים ולנשים, תקינות ובמצב נקי בכל עת, כנדרש [בתקנות הבטיחות בעבודה \(נוחיות\)](#), התשכ"ה-1965.
- 4.4. בעל עסק יקצה לרשות העובדים מקום מתאים לאכילת ארוחותיהם ולמנוחתם, ובו שולחנות וכסאות במספר מספיק לשימוש העובדים.
- 4.5. בעל עסק ירכוש ויתקין בעסק ארגזי עזרה ראשונה, נגישים במהירות ובקלות בעת הצורך, עם תכולה הנדרשת [בתקנות הבטיחות בעבודה \(עזרה ראשונה במקומות עבודה\)](#), התשמ"ח-1988, בהתאם למספר העובדים.

5. תנאים ברישיון

5.1. ארגון מערך הבטיחות

5.1.1. תנאי תשתית

5.1.1.1. בעל עסק יאחסן חומר מסוכן כהגדרתו [בחוק חומרים מסוכנים](#), במקום בר-פיקוח, רחוק ממקור חום ואש, עם שילוט מתאים, כאמור בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים הרלוונטיות לתחום העיסוק של העסק.

5.1.2. תנאים תפעוליים

5.1.2.1. בעל עסק לא יפעיל מכונת הרמה המופעלת בכוח מכני, חשמלי, הידראולי או פניאומטי, למעט עגורן אלא בידי אדם העונה לדרישות שפורטו ב[תקנה 18\(ב\) לתקנות העגורנאים](#) ושמונה בידי בעל עסק למטרה זו באמצעות הטופס "[מינוי מפעיל מכונת הרמה](#)".

5.1.2.2. בעל עסק לא יעסיק עובד בחומר או בצידוד או בביצוע תהליך עבודה, שבהם קיימים סיכונים, אלא אם מסר לעובד תמצית מידע בכתב אודות הסיכונים אליהם העובד עלול להיות חשוף בעסק, לכל המאוחר ביום תחילת עבודתו, באמצעות נהלים והוראות עבודה ובטיחות מעודכנים.

5.1.2.3. בעל העסק יקיים הדרכה לעובד החשוף לסיכונים, המותאמת לתפקידו ולסיכונים אליהם הוא חשוף, בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם באמצעות בעל מקצוע מתאים ויוודא כי כל עובד הבין את הסיכונים והוא בקיא בנושא ההדרכה וכי הוא עובד על פיה. בעל העסק יחזור ויקיים הדרכה כאמור בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה אלא אם נקבע אחרת בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים, והכל בהתאם לדרישות [תקנות מסירת מידע](#).

5.1.2.4. בעל עסק ינהל [פנקס רישום הדרכה](#) בהתאם [לתקנה 6 לתקנות מסירת מידע](#).

5.1.2.5. בעל עסק יחזיק במקום עבודה גיליון בטיחות (SDS) של כל חומר מסוכן, כהגדרתו [בחוק חומרים מסוכנים, תשנ"ג-1993](#) (להלן – חוק חומרים מסוכנים), הנמצא במקום העסק; העתק מהגיליון יוחזק במקום נגיש ובהישג ידם של העובדים במקום העבודה, בהתאם לדרישות [תקנות 3 ו-6 בתקנות הבטיחות בעבודה \(גיליון בטיחות, סיווג, אריזה, תווי סימון של אריזות\), התשנ"ח-1998](#).

5.1.2.6. בעל עסק יסמן חומרים, ציוד ותהליכי עבודה מסוכנים במקום העבודה בתווית או בשלט אזהרה מתאימים ומובנים, וכן יתקין שלטי הדרכה לשימוש בציוד מגן אישי כנדרש [בתקנה 8 לתקנות מסירת מידע](#).

5.1.2.7. בעל עסק יקבע נהלי עבודה ונהלי בטיחות וגהות ברורים וכתובים בעניין אחסון חומרים/ כלים/ גלילי גז/ חומרי גלם/ תוצרת ונהלים לשינוע, יבצע בקרה על יישומם בבית העסק ויעדכן אותם בהתאם לצורך.

5.2. בטיחות

5.2.1. תנאי תשתית

- 5.2.1.1. בעל עסק יתקין ויקיים מיתקן חשמלי, בהתאם לדרישות הוראות חוק החשמל ותקנותיו, לרבות [תקנות הבטיחות בעבודה \(חשמל\), התש"ן-1990](#). בעל עסק יקיים את המיתקן החשמלי במצב תקין בכל עת.
- 5.2.1.2. בעל עסק יתקין אמצעי גישה בטוחים ומעברים נוחים וחופשים ממכשולים לכל מקום שאדם צריך לעבור בו.
- 5.2.1.3. בעל עסק יבצע עבודה במקום מוקף, על פי הדרישות המופיעות ב[פקודת הבטיחות בעבודה, בפרק ג' – סימן ח'](#).
- 5.2.1.4. בעל עסק יבצע עבודה בגובה על פי הדרישות המופיעות ב[תקנות עבודה בגובה](#) ולפי סוג עבודה בגובה הרלוונטי.
- 5.2.2. תנאים תפעוליים
- 5.2.2.1. בעל עסק לא יעסיק עובד בעבודה בגובה אלא לאחר שהעובד קיבל הדרכה בידי מדריך עבודה בגובה והונפק לעובד "[אישור על הדרכת עובד לביצוע עבודה בגובה](#)" בתוקף המעיד על תחומי ההדרכה שאותם קיבל.
- 5.2.2.2. בעל עסק לא יפעיל מכונות, ציוד וכלי עבודה אלא לאחר שהתקין התקני בטיחות ומיגון מתאימים המונעים מגע בין העובד לבין חלקים טעוני גידור, כהגדרתם ב[סעיף 37 לפקודת הבטיחות בעבודה](#), לפי הוראות החקיקה הרלוונטית הנוגעות לעניין, תקנים וכללי המקצוע המקובלים.
- 5.2.2.3. בעל עסק יחזיק התקני בטיחות ומיגון עבור חלקים טעוני גידור, המוזכרים בסעיף 5.2.2.2, תקנים, כל עוד אלו מצויים בתנועה או בשימוש.
- 5.2.2.4. בעל עסק לא ימכור, לא ישכור ולא ישכיר מכונה או פריט כהגדרתם ב[תקנות הבטיחות בעבודה \(מכירה והשכרה של מכונות, מיתקנים וציוד\), התשס"א-2001](#) אלא אם ממלאים אחר דרישות פקודת הבטיחות בעבודה או תקנותיה לרבות תקן רשמי, ככל שקיים. ככל שהמכונה או הפריט ממלאים אחר דרישות הפקודה האמורה, בעל העסק יצרף הוראות הפעלה, אחזקה ובטיחות בשפה העברית. למכונה או פריט מיובאים, יצורפו הוראות אלו בשפה האנגלית.
- 5.2.2.5. בעל עסק הנדרש לטלטל חומר מסוכן, כהגדרתו ב[בחוק חומרים מסוכנים](#), יעשה זאת בכלים ובאמצעים בטוחים ומתאימים.
- 5.2.2.6. בעל עסק לא יפעיל מכונת הרמה, אביזר הרמה ומיתקן לחץ (להלן – כלים טעוני בדיקה תקופתית) אלא אם נבדקו בתדירות שנקבעה בפקודת הבטיחות בעבודה ונמצאו תקינים בידי בודק מוסמך מתוך הרשימה הנמצאת בכתובת: <http://apps.moital.gov.il/afikReports/R001.aspx>
- 5.2.2.7. בעל עסק יחזיק בעסק את תסקירי הבדיקה התקפים של הכלים טעוני בדיקה תקופתית השייכים לעסק כאמור בסעיף 6.2.
- 5.2.2.8. בעל עסק יבצע תחזוקה שוטפת, על פי הוראות יצרן, לכלים טעוני בדיקה תקופתית.

5.2.2.9. בעל עסק יספק ציוד מגן אישי מתאים לכל עובד החשוף לסיכונים בעסק. ציוד מגן אישי יהיה באיכות נאותה, חזק ועמיד ובעל מבנה ותכונות למתן הגנה נאותה מפני הסיכונים שאותם הוא בא למנוע. בנוסף, יותאם הציוד, לפי תפקידו וצורתו, לאיבר הגוף של העובד שעליו הוא נועד להגן, וכן לסיכון שאותו הוא נועד למנוע. ציוד מגן אישי יהיה בכמות מספקת לכל העובדים החשופים לסיכונים. ציוד מגן אישי יעמוד בדרישות [תקנות הבטיחות בעבודה \(ציוד מגן אישי\), התשנ"ז-1997](#), ובהוראות התקן הרלוונטי לציוד, ככל שקיים ויתוחזק באופן המבטיח תקינותו, לרבות על פי הוראות יצרן הציוד. בעל העסק יחייב כל עובד החשוף לסיכונים בעסק להשתמש בציוד מגן אישי.

5.3. בריאות תעסוקתית

5.3.1. תנאי תשתית

5.3.1.1. בעל עסק בו מתבצעת עבודה בגורם מזיק, יתקין וינקוט אמצעי גיהות תעסוקתיים המפורטים בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים רלוונטיות לתחום העיסוק של העסק.

5.3.1.2. בעל עסק יתקין תאורה מספיקה ונאותה, טבעית או מלאכותית בכל חלק במפעל.

5.3.1.3. בעל עסק יקיים מידת חום סבירה בכל עמדת עבודה במפעל [בהתאם לסעיף 30 לפקודת הבטיחות](#).

5.3.2. תנאים תפעוליים

5.3.2.1. בעל עסק יחזיק את המפעל במצב נקי.

5.3.2.2. בעל עסק יאסוף ויסלק פסולת המכילה גורמים מזיקים מתחנות העבודה, כך שלא ייגרם מטרד או נזק לבריאות העובד.

5.3.2.3. בעל עסק יתחזק וישמור אמצעי גיהות תעסוקתיים כאמור בסעיף 5.3.1.1 במצב תקין, על פי כללי המקצוע המקובלים.

5.3.2.4. בעל עסק לא יעסיק עובד בגורם מזיק מבלי שהעובד עבר בדיקה רפואית בידי [רופא מורשה](#) בתדירות שנקבעה בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים הרלוונטיות לתחום העסק ובתנאי שהעובד נמצא מתאים לעבודתו בגורם מזיק.

5.3.2.5. בעל עסק, הנדרש לבצע בדיקות רפואיות תעסוקתיות לעובד בגורם מזיק, בהתאם לדרישות תקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים הרלוונטיות לתחום העיסוק של העסק, יחזיק במקום העבודה את פנקס הבריאות של העובד, כל עוד העובד מועסק אצלו כאמור בפרק 6.2.

5.3.2.6. בעל עסק יבצע בדיקות סביבתיות תעסוקתיות במקום עבודה בו עובדים בגורם מזיק באמצעות [מעבדה מוסמכת ו/או בודק מעבדתי מוסמך](#) בתדירות שנקבעה בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים הרלוונטיות לתחום העיסוק של העסק.

5.3.2.7. בעל עסק במקום עבודה שבו מתבצעת עבודה בגורם מזיק ותוצאות הבדיקות הסביבתיות התעסוקתיות מצביעות על חריגות, ינקוט בכל אמצעי טכנולוגי מיטבי

זמין, ויפעל בהתאם להוראות כל דין וכללי המקצוע, לשם הורדת החשיפה לגורם האמור עד לערכי החשיפה המותרים, כפי שנקבעו בתקנות גהות תעסוקתית ובריאות העובדים או בספר.

5.3.2.8. בעל עסק יפרסם בתחנות העבודה השונות במקום עבודה את תוצאות הבדיקות הסביבתיות התעסוקתיות, על מנת שיובאו לידיעת כל העובדים.

5.4. רווחה לעובדים

5.4.1. תנאי תשתית

5.4.1.1. בעל עסק יתקין וקיים סידורי רחצה לשימוש העובדים, שהגישה אליהם תהיה נוחה, לרבות סבון ומגבות נקיות לניגוב.

5.4.1.2. בעל עסק יתקין וקיים לשימוש העובדים מלתחה מספיקה ונאותה לבגדים שאין לובשים אותם בשעות העבודה בהתאם [לסעיף 142 לפקודת הבטיחות בעבודה](#).

5.4.1.3. בעל עסק יתקין כסאות או ספסלים מתאימים, בעלי משענת גב, במספר מספיק ובמצב תקין על מנת לאפשר לעובדים לשבת כאשר קיימת להם האפשרות.

6. דיווחים הצהרות ואחזקת מסמכים

6.1. חובת דיווח והצהרות

6.1.1. בעל עסק שבעסקו ארעה תאונת עבודה או חלה אחד העובדים במחלת מקצוע, ישלח [למפקח](#)

[עבודה אזורי](#) דיווח באמצעות "[טופס הודעה על תאונת עבודה/מחלת מקצוע](#)" לגבי כל אלה:

6.1.1.1. תאונת עבודה כאשר הנפגע נעדר למשך יותר מ- 3 ימים ממקום עבודתו;

6.1.1.2. מחלת משלח יד (מקצוע) כמפורט [ברשימת מחלות מקצוע המחייבות הודעה לפיקוח על העבודה](#);

6.1.1.3. מקרה מסוכן כמפורט ב- [\(הודעה על מקרים מסוכנים במקומות עבודה\)](#), [התשי"א – 1951](#);

6.2. אחזקת מסמכים

בעל עסק יחזיק בכל עת את המסמכים הבאים הרלוונטיים לעסק:

6.2.1. [טופס מינוי מפעיל מכונת הרמה \(למעט עגורן\)](#) - כל עוד העובד מועסק בעסק

6.2.2. פנקס רישום הדרכה, בהתאם [לטופס "רישום הדרכה"](#) - לתקופה של שנה מתאריך ביצוע ההדרכה

6.2.3. [אישור תקף על הדרכת עובד לביצוע עבודה בגובה](#) (האישור ניתן לתקופה של שנתיים מתאריך הנפקתו)

6.2.4. תסקיר בדיקה תקף של בודק מוסמך לאבזורי הרמה

6.2.5. תסקיר בדיקה תקף של בודק מוסמך למכונת הרמה

6.2.6. תסקיר בדיקה תקף של בודק מוסמך למיתקן לחץ

6.2.7. דוח בדיקה סביבתית תעסוקתית ממעבדה מוסמכת (משרד העבודה והרווחה) - (דוחות הבדיקה יישמרו לתקופה של 20 שנה מתאריך ביצוען)

6.2.8. פנקס בריאות מרופא מורשה - כל עוד העובד מועסק בעסק

7. טפסים ופרוצדורות

7.1. לעסק חדש,

בעל עסק ישלח תוך שבוע מיום קבלת אישור על הגשת בקשה לרישיון עסק ברשות הרישוי, את דוח פרטי העסק באמצעות הטופס "[דיווח פרטי עסק](#)"

7.2. לצורך חידוש רישיון עסק,

אם חלו שינויים בעסק, בעל עסק ישלח לפחות 3 חודשים לפני מועד פקיעת תוקף הרישיון דו"ח פרטי העסק באמצעות הטופס "[דיווח פרטי עסק](#)"

7.3. לצורך חידוש רישיון עסק,

בעל עסק ישלח לפחות 3 חודשים לפני מועד פקיעת תוקף הרישיון [דוח המפרט את מצב הבטיחות והבריאות התעסוקתית בעסק](#).